

Міністерство освіти і науки України
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут гуманітарної підготовки та державного управління
Кафедра публічного управління та адміністрування

Красій М.О.

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

*Методичні вказівки для
самостійної роботи*

*для здобувачів вищої освіти
заочної форми навчання II курсу
другий (магістерський) рівень*

*Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»*

Івано-Франківськ
2024

УДК 351.87 (477)

К 78

*Рекомендовано до друку методичною радою
Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу
(протокол №3/І від 25.01.2024 р.)*

Рецензенти:

І. В. Козич, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри політики в сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

М. П. Баран, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

Красій М. О.

К 78 Запобігання корупції: методичні вказівки для підготовки до практичних занять для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання II курсу другий (магістерський) рівень. Івано-Франківськ ІФНТУНГ, 2024. 12 с.

МВ 02070855-20270-2024

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану Інституту гуманітарної підготовки та державного управління Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу і призначені для самостійної роботи з дисципліни «Запобігання корупції». У методичних вказівках коротко описано на що здобувач вищої освіти має звернути увагу при вивченні теми, що виносяться на самостійне опрацювання. Окрім того визначено найважливіші питання для самоконтролю та опрацювання, до кожної теми наведено ситуаційні задачі. Поданий перелік нормативних актів та літератури.

Методичні вказівки призначені для здобувачів вищої освіти денної форми навчання II курсу другого освітнього рівня «магістр» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування».

УДК 351.87 (477)

© Красій М.О., 2024

© Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом і формування компетентностей у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбаченими для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручник, навчальні та методичні посібники.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем вищої освіти у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який відпрацьовувався під час проведення навчальних занять.

Навчальний час, відведений для самостійної та індивідуальної роботи студента, визначається навчальним планом і становить 75% загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення дисципліни. Співвідношення обсягів аудиторних занять й самостійної роботи студентів визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми.

Зміст самостійної роботи над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Самостійна робота над навчальною дисципліною може включати:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації;
- систематизацію вивченого матеріалу перед іспитом;
- опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей;
- підготовка та оформлення схем, таблиць, графіків, діаграм тощо.

До самостійної роботи можуть відноситися творчі й індивідуальні навчально-дослідні завдання:

- дослідження практичних ситуацій;
- підготовка реферативних матеріалів на актуальні теми з елементами наукового дослідження та його презентація;
- написання есе;
- складання і розв'язування задач;
- розробка моделей, явищ і процесів;
- анотація опрацьованої додаткової літератури;
- розробка і розв'язування тестових завдань;

- порівняльна характеристика вивчених явищ, процесів тощо;
- пошук в комп'ютерних мережах додаткового навчального матеріалу до запропонованих викладачем тем.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Назва модуля, теми	Обсяг годин	Форми контролю
Викривач корупції	24	
Загально-соціальні заходи запобігання корупції	26	
Правила етичної поведінки	26	
Антикорупційна програма юридичних осіб	24	
Всього	100	Залік

САМОСТІЙНА РОБОТА

Тема. Викривач корупції.

Питання для опрацювання:

1. Викривач корупції: поняття, права та гарантії захисту.
2. Хто такий викривач.
3. Права та гарантії захисту викривача.
4. Співпраця з викривачами, забезпечення дотримання їхніх прав та гарантій захисту.

Питання для самоконтролю:

1. Порядок здійснення перевірки за повідомленням викривача.
2. Роль НАЗК у сфері захисту викривачів.

Практичні завдання:

1. В яких міжнародно-правових документах містяться норми щодо захисту викривачів (інформаторів) корупційних правопорушень?
2. Чи створені в Україні інституційні механізми захисту викривачів?

Нормативні акти до теми:

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII.
URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page>
2. Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки: Закон України від 20.06.2022 № 2322-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20>

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 16, 17, 19, 22.

Тема. Загально-соціальні заходи запобігання корупції.

Питання для опрацювання:

1. Обмеження щодо використання службових повноважень чи службового становища.
2. Обмеження щодо одержання подарунків.
3. Обмеження щодо сумісництва та суміщення.
4. Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування.
5. Обмеження спільної роботи близьких осіб.

Практичні завдання:

1. Посадова особа обласної державної адміністрації здійснювала наукову діяльність. Друкуючи результати власних досліджень, посадова особа вказала на те, що вона є працівником обласної державної адміністрації.

Як на Вашу думку, чи існують корупційні фактори у вказаній ситуації? Обґрунтуйте власну позицію.

2. Начальник відділу земельних ресурсів обласної державної адміністрації при прийнятті рішення про відведення земельних ділянок, крім іншого, прийняв рішення про передачу частини дороги загального користування в оренду фізичній особі – підприємцю з правом обмежувати рух третіх осіб цією частиною дороги.

Які, на Вашу думку, порушення чинного антикорупційного законодавства допустив начальник відділу земельних ресурсів? Чи існує в діях начальника склад корупційного правопорушення?

3. Прокурор отримав в ході виконання службових обов'язків інформацію, яка не є публічною і яка стосується тендерних закупівель державою. Зважаючи на недоступність цієї інформації для сторонніх осіб, прокурор надав цю інформацію приватному підприємцю, який є його приятелем.

Чи є в діях прокурора ознаки корупційного правопорушення? Якщо , то якого саме? Які санкції передбачені за подібні діяння чинним законодавством?

Нормативні акти до теми:

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII.
URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page>

Рекомендована література: 11, 16, 17, 19, 22, 26, 28, 30.

Тема.Правила етичної поведінки.

Питання для опрацювання:

1. Правила етичної поведінки при виконанні службових чи представницьких повноважень.

2. Поняття і принципи доброчесної публічної служби.

3. Вимоги політичної нейтральності посадових осіб.

4. Неупередженість, компетентність і ефективність при виконанні службових повноважень.

5. Утримання від виконання незаконних рішень чи доручень.

Практичні завдання:

1. Визначте основний зміст поняття доброчесної публічної служби. Що передбачає доброчесність?
2. Підготуйте есе на тему: «Доброчесність як категорія антикорупційного законодавства».
3. Чи можуть працівники органів прокуратури, Служби безпеки України, НАБУ при виконанні своїх службових повноважень висловлювати і демонструвати власні політичні переконання або погляди? Завдання слід виконати письмово, використовуючи національне законодавство.
4. Підготуйте власний проект Правил етичної поведінки державних службовців. Які вимоги, на Вашу думку, є пріоритетними у сучасних умовах реформи державної служби.

Нормативні акти до теми:

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII.
URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page>

Рекомендована література: 1, 2, 5, 7, 8, 9, 12, 29.

Тема. Антикорупційна програма юридичних осіб.

Питання для опрацювання:

1. Антикорупційна програма підприємства, організації: зміст, структура, вимоги.
2. Розробка і впровадження антикорупційної програми юридичної особи.
3. Правовий статус уповноваженого з антикорупційної діяльності.
4. Основні обов'язки, процедура інформування Уповноваженого про корупційні правопорушення працівниками підприємства.

Практичні завдання:

1. На державному підприємстві з кількістю працюючих в 300 осіб було створено підрозділ з антикорупційної діяльності. Основний вид діяльності підприємства – забезпечення відповідної галузі товарами, роботами, послугами. Отже, підприємство приймає активну участь в процедурах публічних закупівель.

Виходячи з цього підготуйте проект доповідної записки, в якій викладіть основні корупційні ризики, засоби їх запобігання та основні положення, які повинні бути включені в антикорупційну програму такого підприємства.

2. Керівник відділу забезпечення підприємства публічного права державної форми власності, отримав від знайомого пропозицію щодо закупівлі у нього

устаткування на суму 5 млн. грн. Зважаючи на приятельські стосунки, керівник прийняв рішення здійснити таку закупівлю.

Надайте відповідь які вимоги було порушено при прийнятті вказаного рішення? Які положення повинні бути включені до антикорупційної програми підприємства для уникнення визначеної ситуації?

3. Після звільнення з державного підприємства, громадянин К. працевлаштувався на підприємство приватної форми власності, яке здійснювало діяльність в тій самій галузі, що і державне підприємство, звідки К. звільнився. Користуючись знанням технологічних та організаційних процесів державного підприємства, К. запропонував керівництву приватного підприємства шляхи усунення державного підприємства від конкурентної боротьби.

Як на Вашу думку, чи є в діях громадянина К. ознаки корупційного правопорушення? Які зобов'язання покладає законодавство на осіб, що звільняються з державних підприємств? Які заходи повинна містити антикорупційна програма підприємства, щоб уникати ситуацій, описаних в завданні?

Нормативні акти до теми:

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page>
2. Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки: Закон України від 20.06.2022 № 2322-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20>

Рекомендована література: 11, 16, 17, 19, 22, 26, 28, 30.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література

1. Алісов Є.О., Мартиновський В.В., Настюк В.Я., Шевчук О.М. Юридична відповідальність за корупційні правопорушення : навч. посіб. / за заг. ред. В.Я. Настюка. Харків : Юрайт, 2017. 168 с.
2. Антикорупційні засади діяльності органів влади : наук.-практ. посібник / за наук. ред. А. В. Роздайбіди. Харків : Друкарня МАДРИД, 2014. 364 с.
3. Антикорупційний комплаєнс : посіб. для програми з підготовки осіб, відповідальних за реалізацію антикорупційної програми / Окунєв О., Бойко О., Лукін С. Київ : ПАКУ, 2018. 177 с.
4. Білецький А. В. Участь громадськості у запобіганні корупційним злочинам в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. Наук. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2018. 20 с.

5. Головкін Б. М. Механізм запобігання корупції. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 4. С. 254–260.
6. Запобігання корупції: методичні рекомендації для місцевих активістів / [Д. О. Калмиков, Д. В. Сінченко, О. О. Сорока, М. І. Хавронюк, Г. Л. Шведова]; за заг. ред. М. І. Хавронюка. – К. : ФОП Москаленко О.М., 2017. – 242 с.
7. Запобігання корупції у приватному секторі: монографія [Б.М. Головкін, В.С. Батиргарєєва, О.В. Новіков та ін.] за заг. Ред. Б.М. Головкіна. Харків: Право, 2020. 286 с.
8. Корупція в Україні: розуміння, сприйняття, поширеність : звіт за результатами опитування підприємців, експертів та населення в цілому / колектив авторів. Київ : Ваіте, 2018. URL: [https://old.nazk.gov.ua/sites/default/files/docs/2018/anticor_polityka/Level %20of %20Corruption %20 Survey %20 %28ENG %20TR %29 %20D %205 %20 %28Re %20 12W %29 %20 %28RT %20Checked %29 %20 %28UA %29.pdf](https://old.nazk.gov.ua/sites/default/files/docs/2018/anticor_polityka/Level%20of%20Corruption%20Survey%20%28ENG%20TR%29%20D%205%20%28Re%2012W%29%20%28RT%20Checked%29%20%28UA%29.pdf).
9. Корупція у приватному секторі: аналітична довідка. URL: http://www.iahr.com.ua/files/works_docs/119.pdf.
10. Машлякевич Д. С. Стратегії запобігання і протидії корупції в Україні : монографія. Харків : В деле, 2016. 260 с.
11. Мельник М. І. Корупція - корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії) : монографія. Київ : Юрид. думка, 2004. 400 с.
12. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» / Банчук О.А., Дудоров О.О., Луцик В.В. та ін. / наук. ред. Хавронюк М.І. К. : Ваіте, 2018. 472 с.
13. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» / В.С. Ковальський, О.І. Миколенко, Є.Л. Стрельцов, О.І. Клименко. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 380 с.
14. Невмержицький Є. В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії: монографія. Київ : КНТ, 2008. 364 с.
15. Правовий захист викривачів / За заг. редакцією О.В. Нестеренко, О. Ю. Шостко. Харків: ТОВ «Видавництво «Права людини»», 2016. 94 с.

Додаткова література

16. Білоцький О., Красій М. Інструкторська та суддівська практика зі спорту як дозволений вид діяльності в антикорупційному законодавстві України. *Правові аспекти публічного управління: теорія та практика*: матеріали XI науково-практичної конференції (м. Дніпро, 12 грудня 2019 р.). м. Дніпро, 2019. С. 164-166.
17. Конвенція ООН проти корупції від 31.10.2003 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_c16
18. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку: Резолюція 34/169 Генеральної Асамблеї ООН. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_282#Text
19. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
20. Красій М. О. Застосування покарання у виді позбавлення волі в санкціях за корупційні злочини, вчинені шляхом зловживання службовим

становищем. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2020. Вип. 52. С. 38-48.

21. Красій М. О. Декларування недостовірної інформації: законодавчі новели. *European potential for the development of legal science, legislation and law enforcement practice: conference proceedings* (Wloclawek, February 26-27, 2021). Wloclawek, 2021. Р. 203-207.

22. Красій М. О. Правова політика щодо декларування недостовірної інформації. *Law&Society*. Issue 3. 2021. Р. 49-57.

23. Красій М. О. Особливості застосування ст. 172-6 «Порушення вимог фінансового контролю» КУпАП. *Правовий дискурс: Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів та викладачів закладів вищої освіти* (м. Черкаси, 12 жовтня 2021 р.). Черкаси, 2021. С. 98-99.

24. Красій М. О. Конструкції діяння, передбаченого ст. 366-2 «Декларування недостовірної інформації» КК України. *Причорноморські публічно-правові читання: Матеріали міжнародної наукової конференції* (м. Миколаїв, 10-12 вересня 2021 р.). Миколаїв, 2021. Ч. 2. С. 58-61.

25. Красій М. О. Удосконалення законодавства у сфері запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у публічно-правових відносинах з урахуванням міжнародних тенденцій. *Розвиток компетентності в публічному секторі: європейські стандарти та перспективи: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Івано-Франківськ, 30 вересня 2021 р.). Івано-Франківськ, 2021. С. 169-172.

26. Красій М. О. Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: особливості застосування. *Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу: III Всеукраїнська наукова конференція, присвячена 60-річчю Хмельницького національного університету* (м. Хмельницький, 17 квітня 2022 р.). м. Хмельницький, 2022. С. 123-124.

27. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5.04.2001 №2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

28. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

29. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page>

30. Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки: Закон України від 20.06.2022 № 2322-IX. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

31. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

32. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>

33. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

34. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України «Урядовий портал». URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
35. Офіційний сайт Президента України «Офіційне інтернет-представництво». URL: <https://www.president.gov.ua/>
36. Офіційний сайт Національного агентства з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/>
37. Офіційний сайт Національного антикорупційного бюро України. URL: <https://nabu.gov.ua/>
38. Офіційний сайт Державного бюро розслідувань. URL: <https://dbr.gov.ua/>
39. Офіційний сайт Офісу генерального прокурора України. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/specializovana-antikorupcija-prokuratura>
40. Офіційний сайт Судова влада України. URL: <https://hcac.court.gov.ua/hcac/>
41. Офіційний сайт Агенства з розшуку та менеджменту активів. URL: <https://arma.gov.ua/>

Навчальне видання

Красій М.О.

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

***Методичні вказівки для
самостійної роботи***

***для здобувачів вищої освіти
денної форми навчання II курсу
другий (магістерський) рівень***

***Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування***

Підписано до друку 25.01.2024.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Гарнітура "TimesNewRoman". Ум. друк арк. 1,2
Наклад 300 пр. Зам. № 95 від 25.01.2024.